

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA

zawód – ogrodnik - 611303

Zawód ogrodnika jest polecany tym wszystkim, którzy chcieliby mieć kontakt z produkcją roślin, hodować kwiaty, krzewy i drzewa, dbać o tereny zieleni, zakładać małe i duże ogrody, rabaty kwiatowe, szkółki roślin ozdobnych, a także obsługiwać maszyny i urządzenia wykorzystywane w ogrodnictwie.

Cele i zadania zawodowe

Do podstawowych zadań ogrodnika - wykonującego prace w zakresie gospodarki ogrodniczej - należy:

- wykonywanie prac związanych z zakładaniem i pielęgnacją upraw sadowniczych, warzywnych, roślin przyprawowych, roślin ozdobnych oraz grzybów jadalnych;
- zbieranie owoców, warzyw i ziół;
- wykonywanie prac związanych ze zbiorem, przechowywaniem i sprzedażą plonów ogrodniczych;
- przygotowywanie gleby pod uprawy;
- produkcja nasion i rozsad oraz sadzonek drzew, krzewów owocowych oraz roślin jagodowych;
- pielęgnacja roślin;
- zakładanie trawników, rabat kwiatowych, skalniaków;
- cięcie i karczowanie drzew, przycinanie i formowanie żywopłotów;
- prowadzenie i obsługa ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami);
- obsługa, konserwacja i drobne naprawy maszyn i urządzeń ogrodniczych, m.in. glebogryzarek, podkaszarek, kosiarek, sadzarek mechanicznych, opryskiwaczy, opylaczy i zamgławiaczy.

Środowisko pracy

Praca ogrodnika odbywa się na otwartej przestrzeni w sadach, szkółkach, na polach uprawnych oraz w pomieszczeniach zamkniętych – szklarniach, tunelach foliowych, w pomieszczeniach do produkcji grzybów jadalnych, magazynach, chłodniach. Praca odbywa się w różnych warunkach atmosferycznych, a w pomieszczeniach zamkniętych – w warunkach o zmiennej wilgotności i zmiennej temperaturze. Praca często wykonywana jest w niewygodnych pozycjach.

Wymagania psychofizyczne

Ogrodnik powinien mieć dobrą koordynację wzrokowo-ruchową, wytrzymałość na długotrwały wysiłek, szybkie tempo pracy. Ponadto powinien posiadać zainteresowania techniczne i ogrodnicze oraz uzdolnienia manualne.

Cechami niezbędnymi w tym zawodzie są:

- Umiejętność współpracy z innymi,
- rozważa, refleks, spostrzegawczość,
- gotowość do pracy w trudnych warunkach atmosferycznych,
- podzielność i koncentracja uwagi,
- ostrożność, dokładność, wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność przewidywania konsekwencji swoich działań,
- zdolności techniczne, mechaniczne i manualne.

Przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu jest słaba budowa ciała, brak kondycji i wydolności fizycznej, wady wzroku, choroby oczu, zaburzenia widzenia barw, zaburzenia równowagi, znaczny niedosłuch, niektóre choroby serca, zaburzenia funkcjonowania układu nerwowego, ograniczenie sprawności kończyn, alergie, choroby skóry, reumatyzm, zaburzenia zmysłu dotyku, węchu i Smaku.

Kształcenie w zawodzie

Kształcenie w zawodzie odbywa się w zasadniczej szkole zawodowej lub na kursach kwalifikacyjnych. Po zdobyciu zawodu można podwyższyć kwalifikacje na kursach zawodowych, zdobywając zawód „technik ogrodnik” oraz kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Po uzyskaniu wykształcenia średniego i zdaniu egzaminu maturalnego można podjąć studia w szkołach wyższych na kierunku ogrodnictwo, rolnictwo, agroturystyka.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Nowoczesne technologie produkcji roślin, różnorodność ich odmian, a także umiejętność obsługi specjalistycznych maszyn i urządzeń oraz stosowanie środków ochrony roślin wymaga od ogrodnika systematycznego doskonalenia zawodowego. Ponadto znajomość środowiska odpowiedniego dla określonych gatunków roślin sprawia, że zawód ten mogą wykonywać tylko osoby przygotowane w tym zakresie. Większość ofert pracy wymaga od kandydatów posiadania dodatkowych uprawnień – np. prawo jazdy kategorii T, świadectwo energetyczne, świadectwo potwierdzające kwalifikacje do stosowania środków ochrony roślin, które można uzyskać w trakcie nauki w tym zawodzie.

Możliwości zatrudnienia

Ogrodnik może być zatrudniony w:

- ogrodniczych przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych zajmujących się uprawą warzyw, roślin sadowniczych i ozdobnych,
- gospodarstwach szkółkarskich i lokalnych zakładach pielęgnacji zieleni,
- ogrodnictwach ekologicznych,
- gospodarstwach z uprawami roślin zielarskich i grzybów jadalnych,
- biurach i organizacjach społeczno-gospodarczych zajmujących się konserwacją i pielęgnacją terenów zieleni,
- w zakładach pracy, w których posiadanie uprawnień do obsługi specjalistycznego sprzętu (np. pilarek spalinowych, wykaszarek, kosiarek, ciągnika) jest niezbędne do zatrudnienia na określonych stanowiskach,
- jako pracownik najemny lub prywatny przedsiębiorca (właściciel),

Ogrodnik może również prowadzić indywidualne gospodarstwo ogrodnicze, np. plantacje, sady, szkółki roślin ozdobnych.

W doborze i nauczaniu przedmiotów zawodowych - ze względu na specyfikę i zapotrzebowanie - szkoła kładzie duży nacisk nie tylko na wykształcenie umiejętności z zakresu wykonywania prac w zakresie ogrodnictwa i ochrony przyrody, ale także na wykształcenie rzemieślnika posiadającego umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania towaru do ekspedycji i sprzedaży.

Kształcenie w zawodzie ogrodnik

Nauka w zasadniczej szkole zawodowej w zawodzie ogrodnik trwa 3 lata.

W szkole realizowane są programy nauczania z poszczególnych przedmiotów, opracowane na podstawie obowiązujących aktualnie:

- podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- podstawy programowej kształcenia w zawodach;
- ramowego planu nauczania.

Kształcenie obejmuje:

- przedmioty ogólnokształcące,
- przedmioty zawodowe,
- zajęcia praktyczne na terenie szkoły, w firmach partnerskich i zagranicą.

Umiejętności zawodowe uczeń zdobywa na przedmiotach zawodowych:

- bezpieczeństwo i higiena pracy;
- podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej;
- język obcy ukierunkowany zawodowo;
- przepisy ruchu drogowego,
- podstawy techniki;
- podstawy ogrodnictwa;
- sadownictwo i szkółkarstwo;
- warzywnictwo;
- rośliny ozdobne,
- eksploatacja środków technicznych stosowanych w ogrodnictwie;
- zajęcia praktyczne.

W trakcie nauki w szkole uczeń może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji R.5.

Nr kwalifikacji	Nazwa kwalifikacji	Ilość godzin	Termin egzaminu
Wspólne dla obszaru	Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru rolniczo-leśnego z ochroną środowiska, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów	230	xxx
R.5.	Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych	650	pod koniec II semestru w klasie III

Szkoła przygotowuje ucznia do kierowania ciągnikiem rolniczym z przyczepą (przyczepami) lub pojazdem wolnobieżnym z przyczepą (przyczepami). Egzamin państwowy, wymagany do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii, jest przeprowadzany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2012 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151 ze zm.).

Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zakresie kwalifikacji **R.5.** mogą przystępować absolwenci zasadniczej szkoły zawodowej kształcącej w zawodzie ogrodnik, a także osoby, które posiadają wykształcenie na poziomie szkoły zasadniczej i ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy z w/w kwalifikacji.

Absolwenci szkoły lub osoby posiadające wykształcenie co najmniej zasadnicze, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji oznaczonej symbolem **R.5.** otrzymują tytuł **ogrodnika**. Ponadto mogą uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie **technik ogrodnik** po potwierdzeniu kwalifikacji R. 18. Planowanie i organizacja prac ogrodniczych w trakcie zawodowego kursu kwalifikacyjnego oraz uzyskaniu wykształcenia średniego w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych.

Absolwent po ukończeniu szkoły otrzymuje świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej.

Szczegółowe efekty kształcenia

R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych

1. Prowadzenie produkcji sadowniczej

Uczeń:

- 1) określa wpływ czynników klimatycznych na wzrost, rozwój oraz plonowanie roślin sadowniczych;
- 2) dobiera rośliny sadownicze do warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych danego rejonu;
- 3) ustala terminy sadzenia roślin sadowniczych;
- 4) przygotowuje teren i glebę pod uprawę roślin sadowniczych;
- 5) planuje nawożenie organiczne i mineralne roślin sadowniczych;
- 6) wykonuje prace związane z nawożeniem, pielęgnacją, nawadnianiem i odwadnianiem upraw sadowniczych;
- 7) dobiera sposoby formowania drzew i krzewów owocowych;
- 8) reguluje wzrost i owocowanie roślin sadowniczych;
- 9) zabezpiecza rośliny przed mrozem i przymrozkami;
- 10) wykonuje czynności związane z produkcją materiału szkółkarskiego i rozmnożeniowego roślin sadowniczych;
- 11) rozpoznaje choroby oraz szkodniki roślin sadowniczych;
- 12) rozpoznaje chwasty w uprawach sadowniczych;
- 13) dobiera metody i środki ochrony roślin sadowniczych;
- 14) ocenia dojrzałość zbiorczą owoców;
- 15) dobiera sprzęt do zbioru i transportu owoców;
- 16) prowadzi uprawę owoców zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i z Zasadami Wzajemnej Zgodności;
- 17) wykonuje czynności związane ze zbiorem owoców;
- 18) przestrzega warunków przechowywania różnych gatunków owoców;
- 19) przygotowuje owoce do sprzedaży;
- 20) prowadzi sprzedaż bezpośrednią różnych gatunków owoców;
- 21) kalkuluje koszty produkcji sadowniczej.

2. Prowadzenie produkcji warzywniczej

Uczeń:

- 1) określa wpływ czynników klimatycznych na wzrost, rozwój i plonowanie roślin warzywnych i przyprawowych oraz grzybów jadalnych;
- 2) dobiera gatunki i odmiany warzyw do warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych danego rejonu;
- 3) dobiera metody siewu nasion roślin warzywnych;
- 4) ocenia jakość materiału siewnego;
- 5) przygotowuje materiał siewny roślin warzywnych;
- 6) określa warunki i sposoby rozmnażania oraz pędzenia roślin warzywnych;
- 7) dobiera zmianowanie roślin warzywnych do określonych warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych gospodarstwa;
- 8) przygotowuje pomieszczenia, osłony, podłoża i pojemniki do produkcji warzyw;
- 9) wykonuje czynności związane z prowadzeniem upraw warzywnych w gruncie, w pomieszczeniach i pod osłonami;
- 10) wykonuje czynności związane z uprawą roślin przyprawowych w gruncie i pod osłonami;
- 11) wykonuje czynności związane z produkcją grzybów jadalnych;
- 12) wykonuje zabiegi agrotechniczne związane z prowadzeniem plantacji nasiennych warzyw;
- 13) prowadzi uprawę warzyw zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i z Zasadami Wzajemnej Zgodności;
- 14) stosuje metody ekologicznej uprawy roślin warzywnych;
- 15) dobiera sprzęt do zbioru i transportu warzyw;
- 16) przestrzega warunków przechowywania warzyw;
- 17) przygotowuje warzywa, nasiona, rośliny przyprawowe i grzyby jadalne do sprzedaży;
- 18) prowadzi sprzedaż bezpośrednią warzyw, nasion, roślin przyprawowych i grzybów jadalnych;
- 19) kalkuluje koszty produkcji warzyw.

3. Prowadzenie produkcji roślin ozdobnych

Uczeń:

- 1) rozpoznaje rodzaje i gatunki roślin ozdobnych;
- 2) rozpoznaje nasiona roślin ozdobnych i traw;
- 3) rozpoznaje organy podziemne roślin ozdobnych;
- 4) określa metody wegetatywnego rozmnażania roślin ozdobnych;
- 5) określa walory dekoracyjne roślin ozdobnych;
- 6) określa wymagania siedliskowe roślin ozdobnych;
- 7) planuje uprawę roślin ozdobnych w zależności od warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych danego rejonu;
- 8) określa termin i sposób siewu nasion i sadzenia roślin ozdobnych;
- 9) przygotowuje glebę do siewu nasion i sadzenia roślin ozdobnych;
- 10) wykonuje czynności związane z siewem nasion i przesadzaniem roślin ozdobnych;
- 11) wykonuje czynności związane z sadzeniem drzew i krzewów;
- 12) wykonuje czynności związane z pędzeniem roślin ozdobnych, przyśpieszaniem lub opóźnianiem kwitnienia roślin ozdobnych;
- 13) zakłada rabaty kwiatowe;
- 14) rozróżnia rodzaje terenów zieleni;
- 15) planuje rozmieszczenie roślin ozdobnych na terenach zieleni;
- 16) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne i renowacyjne terenów zieleni;
- 17) wykonuje dekoracje z wykorzystaniem roślin ozdobnych, naczyń i materiałów pomocniczych;
- 18) stosuje metody ochrony i nawożenia roślin ozdobnych bezpieczne dla środowiska;
- 19) prowadzi dokumentację robót związanych z urządzeniem terenów zieleni;
- 20) przygotowuje kwiaty cięte, rośliny doniczkowe oraz materiał rozmnożeniowy do sprzedaży;
- 21) prowadzi sprzedaż bezpośrednią kwiatów ciętych, roślin doniczkowych oraz materiału rozmnożeniowego;
- 22) kalkuluje koszty produkcji roślin ozdobnych oraz urządzenia i pielęgnacji terenów zieleni;
- 23) prowadzi uprawę roślin ozdobnych zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i z Zasadami Wzajemnej Zgodności.

4. Eksploatacja środków technicznych stosowanych w ogrodnictwie

Uczeń:

- 1) posługuje się dokumentacją techniczną, instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń stosowanych w ogrodnictwie;
- 2) rozpoznaje materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne stosowane w maszynach i urządzeniach ogrodniczych;
- 3) dobiera narzędzia, urządzenia i maszyny do wykonywania prac w ogrodnictwie;
- 4) obsługuje maszyny i urządzenia stosowane w produkcji ogrodniczej;
- 5) wykonuje określone zabiegi agrotechniczne związane z produkcją ogrodniczą;
- 6) dobiera pojazdy i środki transportu do rodzaju wykonywanych prac ogrodniczych;
- 7) wykonuje czynności związane z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń ogrodniczych;
- 8) przestrzega zasad rachunku ekonomicznego podczas wykonywania prac związanych z produkcją ogrodniczą;
- 9) przeprowadza kalibrację opryskiwaczy stosowanych w ochronie roślin.